

AKESOLO'TAR LINO, GOIAN BEDI!

Karmeldar euskaltzale jakintsu ta Euskerazaintza'ren Lendakaria il da 80 urte ongi beteen gaillurrean

GAZTAÑAGA'tar JESUS'ek

Urrutizkiñez etorri zait albistea, albiste illun eta ustekabekoa: "Aita Lino il da". Bere inguruan, gure artean eta euskaltzale askoren aotan, "Aita Lino" esanda, guztia esanik zegoan. Ain ezaguna, maitea ta begirunez artua baigenuan.

Oraintxe amazapi egun elkarrekin giñan Larrea'n Euskerazaintza'ren Batzarrean eta ondorengo bazkarian. Egia da, 80 urte ez dirala zama ariña, ala ere nork uste bear zukean geiago ikusiko ez genuanik?

Egun auetan dira 20 urte, Liturgi-euskeralpenak egiten jardun giñanetako 18 lagun apaiz Erroma'n izan giñala Euskalerra osoko bost Gotzaitegien lan-ordeko opariz. Eta aste ontan, 19'an, Loiola'n elkartzekotan giñan, A. Lino ere tarteko genuala... Orra orain zazpigarrena ill

Bizitza bete-betea

Dima'ko Oba auzoan munduratu zan 1911'ko Jorraillaren 7'an "Akesolo" baserrian. Zornotza'n, Markiña'n eta Begoña'n burutu zituan eliz-ikasketak, eta 1934'an karmeldar apaiz egjiñik, Zornotza'n jrakasle jarri zan. Beste ikasketak batzuk bere kontura egin bear zituan, ongi kostata egin ere: Gudarien kapellautzakoak eta Franco'ren espetxeetakoak, alegja.

Irakasletza ta "Karmen'go Argia" aldizkariaren zuzendaritza utzirik, euskogudarien Kapellau ibilli zan Otxandiano, Legutiano, Lekeitio, Matxitxako, Lezama-Barandio ta Santo Domingo erri ta mendietan zear. Urrengo iru urtez espetxea izan zuan bere bizileku ta ikastetxe Begoña'ko Karmelo'n asirjik, Ñanklares'en, Palencia'ko Dueñas'en eta Sevilla'ko Karmona'n, 1940'an askatu zuten arte.

Amasei urteko espetxe-zigorra eman zioten gudalburuek, Kapellau zanez "rebeljón militar" egiten lagundu zualako ta... bere ardurapeko aldizkarian nazionalismoa zabaltzen ornen zualako. Urteak ez zituan alperrik galdu, italierra, inglesa ta alemaniera ikastero jo bai-zuan.

Zenbait tokitan ibilli ondoren, 1948-1969 urteak Begoña'n burutu zituan teologi-ikasleen irakasle. Urte aietatik zituan artu-eman estuak Azkue aundia-rekin. Donostia'n eta Markina'n karmeldaren buru izan zan.

"Euskaltzain Oso" izendatu zuten 1963'an, euskal-senaz eta jakitez ongi jantzia bai-zan ordurako, Azkue'k aitor zezakeanez. Baiña ariñago jantzitakorik bazan Euskaltzaindia'n sartzeko irrikaz. "Atzeko atetik, sartu danik bada or", esan oi zuan irriparrez. Eta... barruko naaste borrokak eurentzaz utzirik, uko egin zion "karguari". Gero "Urgazle" edo "Euskaltzain laguntzaille" izena eman oi zioten, eta benetan laguntzaille ta langille izan ere.

"Kardaberaz Bazkuna" 1970'ean bir-sortu zutenean, bazkide egin zan eta Bazkun artatik "Euskerazaintza, Euskeraren Erri-Akademia" sortzean, barnean zan Akesolo aita. Akademia onen buru edo Lendakari jzateko, nor jakintsuago ta ezagunago, nor egokiago Akesolo baiño? Aita Lino izan da, beraz, Euskerazain-Burua asieratik orain arte.

"Idazlerik onena bizkaieraz"

"Bizkaieraz idazlerik onena, Akesolo da" esateko, ni ez naiz gai ta ez da nerea aitopen ori. Salmoen euskeralpena ta beste idazlan geiago ere ongi ezagutzen zizkion ORIXE aundiari entzun nion, eta oso gogoan artu.

Euskaltzalea ta liburuzalea izan da beti. Ñork jakin antziñako zenbat liburu zaar irakurri ta arakatu dñtuan, euskerazkoak bereziki? Galdutzat jotako idazlan asko aurkitu, aztertu, karmeldarren Begoña'ko liburutegia aberasteko jaso ta ezagutzera atera dituanak ere, zenbat ote dira?

Ikertzaille zorrotza izan da, billa asitakoan gauzak azkeneraiño garbitu ta argibidetu arte etsitzen ez zuana. Adibidez, ain juxtu jil onen 4'an D.V. egunkari ontan argitaratu nuana lekuko: Azkue aita-semeen idaztiak zeifien sakonki aztertu zituan esanez, eta ez alde-aldera.

Euskal-aldizkari ta egunkaririk ez da izango argian, Akesolo jakitunak zer-bait argitaratu ez duanik, gudaldi aurretik edo 1936 baiño leenagoz asita. Gai geienetaz idatzi ere, politikaz izan ezik, baiña nagusienik erlijio-inguruko gaie-taz eta nolerebait euskerazi zegozkionetaz.

Bizkaiera landu ta aberatsa zerabilkian bere jdzlanetan, baiña aldi berean beste euskalkietan oituek ere aixa ulertzeko erakoa. Euskal-sena zerion beti Akesolo'ren edozein idazkiri. Ezagutu, berriz, euskalki guztietako euskera eza-gutzen zuan ongi baiño obeki, azken lzttega lekuko.

Bederatzi liburuki edo ale marduletan argitaratua dan "Diccionario de Autoridades del euskera" ez da txantxetako lana. Azkue aundiaren lztegi iru-koitza oiñarri arturjk, Sota jauna asi zan ugaritze ta aberaste-lana egiten. Ordu ta urte askotako jarduketa nekagarriaz aspertu ta etsi gabe jarraitu bearko zuan, baiña or dago lztegi bikaña.

Omenaldiz ooretua

"Idazlan guztiak" liburu mardul bitan bilduta argitaratu zizkioten orain bi urte, guztira 1.602 orrialde. Ez da omenaldi txarra! Geroz baditu geiago langille aspergaitzak. Idazten ez ba'da, irakurtzen aurkitu ta atrapatu baldin ba'lu eriotzak, ez nintzake gutxienik ere arrituko,

Azken-urteotan izan du bere lan bikaiñen aitopenik, zor aundia baizion Euskalerrriak. Bizkai'ko Elizbarrutiak 1984'an eskeiñi zion elizgizonen omenaldia, Kerexeta, Onaindia ta Puxana'z batera. "Labayru Ikastegia" elkarteak omendu zuan urrena 1987'an Derio'ko Apaizgaitegian.

Eusko Jaurlaritzak 1989'an "Euskal Letretako Merezimenduzko Saria" opa izan zion, euskeraren alde bizitza osoan egindako lanen aitopen. Bizkai'ko Aldundiak 1989'ko jorraillaren 7'an omendu zuan aundikiro.

Euskerazaintza "Euskeraren Erri-Akademia"k eta "Euskerazaleak" Elkarteak Dima'ko Udala ta erriaz batera, 1989'ko Uztaillaren 1'ean egin zioten omenaldi jendetsu ta biozti sarkorra bere jaioterrian.

Doai ugari agertu ditu bere bizitzan, egitez azaldu ere, eta ez itzjario zaratsuz: Eziketa onaren aldekoa, irakurtzale purrukataua, jakinduria zabalaren egarriduna ta jakingura aundiko asekaitza, gizaki ta giza-lanen maitalea, Euskalerrria ta euskera lanaren alnez jasotzen saiatua, egi-zale benetakoa, s;nistun jainkozale zintzoa...

Goian bedi betiko atsedeen zoriontsu betean. Eta emen adiskide bat galdu dugunok, betikotasunetik laguntza;lle onak babestu gaitzala.

